

כל כנויני נזירות כנויות – כל המקבל עליו נזירות באותו לשון שבדו להן חכמים –
הרי הוא נזיר כמו אמר "הריני נזיר", ואלו הן כנויני נזירות: נזיק, נזיח, פזיח. מי שאמר
"הריני נזיק", או שאמר "הריני נזיח", או "פזיח" – הרי הוא נזיר. משום הל"ן טעמי; אית
דאמרי: לשון שבדו להן חכמים הן, ואית דאמרי: דהני כנויין לשון אומות הן. אי משום
דכי מחקת לרגל דקוף ד"נזיק", ודופן דחית
ד"נזיח", וגו ד"פזיח" ודופן דחית שבו –
משווית ליה "נזיר". האומר אהא – אף על פי
שלא הוציא במתניתו נזיר. הרי זה נזיר – אידות
נזירות כנויות. וכשם שאזדו אדם בבית יד של
כלי ומגביה את הכלי עצמו, כך זה, כיון דאמר
"אהא" או שאמר "אהא נאה" – הרי זה נזיר.
וטעמא דכולה מתניתין מפרש בגמרא. **גמרא**
מאי מעמא תני נזיר – דמאי איריא מילי דנזיר
בסדר נשים. **תנא אקרא קאי וכו'** – ובדין הוא
דהוה ליה במתניתו נזיר. סוטה, אלא אידי
דתנא כתובות דעיקר סדר נשים, ותנא ביה פרק
"המודיר" – תנא ליה נדרים לבתר כתובות,
והדר תנא נזיר דמסמך ליה קרא "לנדור נזיר
נזיר", וגו', והדר תנא סוטה, דאמר מר: כל
הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, היינו
כדאמרין בסוטה (א.א.) "בת, הרבה יין עושה"
כו', פתח בכנויין – דקתני: כל כנויני נזירות
כנויות. ומפרש ידות – האומר "אהא". תנא
מיהוא דפליק כו' – אורחא דתנא, מדהוא
דסליק מתחיל לפרוש ברישא. כדתנן כו'. אלא
לעולם תני הכי ותני הכי – ומסתברא טעמא
דהתם גבי "במה בהמה יוצאה" – אידי בהמה
הוא דאתי, שאסור למגל לצאת באפסור) ודמי
להיות: במטולטלתו, אבל הוא אינו חייב בדבר
שאינו ראויה לה – הלכך קלישא איסורא. ולהכי
מפרש התירא ברישא.

כנויני נזירות כנויות. האומר "אהא" – הרי זה נזיר,
או "אהא נאה" – נזיר. "נזיק" "נזיח" "פזיח" – הרי זה
נזיר. "הריני פזיח" "הריני מסלסל" "הריני מכלכל"
"הרי עלי לשלח פזיח" – הרי זה נזיר "הרי עלי
ציפורים", רבי מאיר אומר: נזיר, והקמים אומרים:
אינו נזיר. גמרא מקדי תנא בסדר נשים קאי, מאי
מעמא תני נזיר? – תנא אקרא קאי, והיה אם לא
תמצא חן בעיניו כי מצא פה ערות דבר", והכי קאמר:
מי גרם לה לעבירה – יין, וקאמר: כל הרואה סוטה
בקלקולה – יזיר עצמו מן היין. פתח בכנויין ומפרש
ידות! אמר רבא ואיתימא רבי: חסורי מיחפרא, והכי
קתני: כל כנויני נזירות כנויות, וידות נזירות כנויות;
ואלו הן ידות: האומר "אהא" – הרי זה נזיר. – ולפרוש
כנויני ברישא! – תנא מתהוא דסליק ההוא מקפרש
ברישא. פדתנן: במה מדליקין ובמה אין מדליקין,
ומפרש "אין מדליקין" ברישא. במה טומנין ובמה אין טומנין" ברישא.
במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה, ומפרש "לא תצא אשה" ברישא. – והתנן: במה בהמה
יוצאה ובמה אינה יוצאה, ומפרש "יוצא גמול" ברישא! יש נוהלין ומנחילין, נוהלין ולא
מנחילין, מנחילין ולא נוהלין, לא נוהלין ולא מנחילין, ברישא!
אקלא, לעולם תני הכי ותני הכי. אקלא, התם דאיסורא דנפשיה הוא – מפרש איסורא דנפשיה
ברישא. גבי בהמה דאיסורא אידי בהמה הוא דאתי – מפרש היתירא ברישא.

גבי

כל כנויני נזירות כנויות – כל דבר שאינו עיקר שמו כן, נקרא כנוי לחול עליו נזירות
לכל דבר כאילו אמר בשם העיקר, דהיינו "אהא נזיר", ומתני למידו נזיר כי אמר
הכנויין "אהא נזיק" או "נזיח" או "פזיח", כמו בשם העיקר. והם נקראין כנויין.
האומר אהא הרי זה נזיר – ובגמרא מפרש דאיכא הוכחה, כמו שניזר עובר לפניו. וזה
נקרא ידות נזירות, שלא נגזר דבורו, ומתני לחול
עליו כל דיני נזירות כאילו נגזר דיבורו, כאדם
האוחז בבית יד של כלי ומגביהו בכך כאילו אוחז
בכלי. **א**הא נאה – גם זה נקרא ידות נזירות
ובגמרא מפרש אמאי לא עריבירו למיתניניהו
לבבא אחת, וליתני הכי: האומר "אהא" או "אהא
נאה" – הרי זה נזיר.

נזיר

מיק נזיח פזיח הרי זה נזיר – לפי שרצה
לפרש כל הכנויין פתח ואומר: נזיר וכו'.
כלומר, "נזיר" הוא עיקר השם הכתוב בתורה,
שעל ידי לשון זה חל עליו שם נזירות. והוא הדין
אם אמר בלשון הכנויין, כמו "נזיק", "נזיח", "פזיח".
ורישא דמתניתין אתא לפרושי, דקתני: כל כנויני
נזירות כנויות. ובכנויין חלוק אומר: אים פרק
קמא דנדרים (י.א.) רבי יוחנן אומר: לשון אומות
הם, וירוש: שלש לשונות אלו משבעים לשונות
הם. ואם תאמר: ולרבי יוחנן מאי איריא הך שלש
לשונות? בכל שבעים לשונות נמי, אם קבל עליו
נזירות באחד מהן הלשונות – חילל עליה
הנזירות! ויש לומר: דאין הכי נמי, דגם בשאר
לשונות אם מכירם ומבינם, ומתכוין לקבל עליו
נזירות – הרי נזיר. אבל מהני לישני דמתניתין, כי
אמר נזיר באחד מן שלש לשונות הללו – חילל
עליה נזירות (נדה) נמי כי אין מתכוין, משום דמי
טפי ללשון תורה מלשונות אחרים. וריש לקיש
פליג דהתם, ואמר: לשון שבדו חכמים מלבם. והתם
פריך: אמאי בדיניהו ותקיניהו רבנן לשון כנויין?
השיב: דזימנין דבעי למימר "לה" קרבן ואמר
"לה" גרידא, ומפיק שם שמיה לבטלה. ולכך תקנו
כנויין, שלא הורגל הלשון לומר "לה" קונם. ואם
תאמר: ולריש לקיש איך יביא קרבן על ידי לשון
שבדו חכמים? הא קמיתיה חולין בעורה! ויש לומר:
כיון דמתכוין לנדור בנזיר, ויודע שלשון זה בדו
חכמים לנדור בהם כנוי – בקבלה גמורה היא,
כאילו אמר בלשון הכתוב בתורה. והרב רבא,
דחזאל פירש: דריש לקיש לאו לענין קרבן אמר,
אלא לענין מלקות. דלקי אם עבר על נזירותו
שקבל בלשון שבדו חכמים. **האומר** הריני
כוה – בגמרא מוקי לה דנזיר עובר לפניו. ולגופיה
לא איצטרך, דהא מרישא טעמינן אפילו כי לא אמר אלא "אהא" ונזיר עובר לפניו דהוי נזיר. אלא לדיקא איצטרך: טעמא דאמר "כוה", הא האומר "הריני" אפילו נזיר עובר לפניו – לא
מהני, דטפי משמע "אהא" כוה, מן "הריני" כי לא סיים "כוה". **הריני** מסלסל הריני מכלכל – הני לאו ידות נזירות נינהו, דאם כן ליתניניהו לעיל בחדי ידות. אלא כיון דגמר דבורו, אלא
שלא פירש להדיא אנויות, ואנן הוא דמפרשין דיבוריה, משמע דנזירות בא לומר, כי אמר הני לשונות ותפיס בשעריה, כדמפרש בגמרא. **מאי** טעמא תני נזיר – פירוש בסדר נשים.
בסדר קדשים היה ליה למיתנייהו, שהוא הלכות קרבנות. ומשני: תנא אקרא קאי "והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא פה ערות דבר", והכי קאמר: נזיר, והקמים אומרים: אינו נזיר. גמרא מקדי תנא בסדר נשים קאי, מאי מעמא תני נזיר? – תנא אקרא קאי, והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא פה ערות דבר", והכי קאמר: מי גרם לה לעבירה – יין, וקאמר: כל הרואה סוטה בקלקולה – יזיר עצמו מן היין. פתח בכנויין ומפרש ידות! אמר רבא ואיתימא רבי: חסורי מיחפרא, והכי קתני: כל כנויני נזירות כנויות, וידות נזירות כנויות; ואלו הן ידות: האומר "אהא" – הרי זה נזיר. – ולפרוש כנויני ברישא! – תנא מתהוא דסליק ההוא מקפרש ברישא. פדתנן: במה מדליקין ובמה אין מדליקין, ומפרש "אין מדליקין" ברישא. במה טומנין ובמה אין טומנין" ברישא.
במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה, ומפרש "לא תצא אשה" ברישא. – והתנן: במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה, ומפרש "יוצא גמול" ברישא! יש נוהלין ומנחילין, נוהלין ולא מנחילין, מנחילין ולא נוהלין, לא נוהלין ולא מנחילין, ברישא! אקלא, לעולם תני הכי ותני הכי. אקלא, התם דאיסורא דנפשיה הוא – מפרש איסורא דנפשיה ברישא. גבי בהמה דאיסורא אידי בהמה הוא דאתי – מפרש היתירא ברישא.

וגבי

נדרים (ג.א.): "נזיר לחור לך" – לעשות ידות נזירות כנויות. **בעיקר** קרבן – דהיינו הכנויין, שאין צריך לדרשה, דקבלת נזירות גמור הוא, אלא שאמר בלשון כנוי.
לימא